

Čís. 4533.

K zastupování velkostatku, patřícího nyní Československému státu, jest povolána finanční prokuratura. Exekuci pro útraty nelze vésti proti finanční prokuratuře, nýbrž proti eráru. Nebyla-li věřiteli přikázána vykonatelná pohledávka proti eráru k výplatě ve lhůtě rozsudečné, nelze vymáhati na eráru zaplacení peněžité pohledávky exekucí soudní, nýbrž jest postupovati právními prostředky v řízení správním.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1925, R II 408/24.)

Soud první stolice povolil exekuci proti vrchní správě velkostatku H., náležejícího nyní republice Československé. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Ve smyslu Šu 1 a 2 služ. instr. ze dne 9. března 1898, čís. 41 ř. zák. jest povolána finanční prokuratura k právnímu zastupování ve všech věcech, jež se týkají státního jmění a majetkových podstat jemu na roveň postavených. Proto veškerá doručení soudní v takových případech smí se státi jen k rukám tohoto úřadu. Poněvadž vedena byla exekuce proti vrchní správě velkostatku H., jenž je statkem Československého eráru a jenž proto také ve sporu byl zastupován finanční prokuraturou, stalo se doručení usnesení, povolujícího exekuci nepřipustným způsobem až při výkonu exekuce dle Šu 253 ex. ř. k rukám vrchní správy velkostatku. Avšak nepřipustným jest též samo povolení a výkon exekuce proti správě velkostatku. Jednalo se o exekuci k vydobytí útrat sporu. Finanční prokuratura vede sama dle Šu 18 písm. a) shora uvedeného nařízení vlastní pokladnu expensní a, zastupujíc erár, má i odpůrci v případě podlehnutí ve sporu zapraviti z ní soudní výlohy, poněvadž se nejedná o zvláštní právnické osobnosti, nebo fondy, jež kryjí v takovém případě výlohy zastupování z vlastních prostředků (odstavec čtvrtý cit. Šu 18 služ. instr. 3). Měla tedy býti exekuce povolena a vykonána, kdyby byla vůbec přípustna, pouze proti finanční prokuratuře jako straně povinné. Mimo to peněžité platy dle Šu 905 obč. zák. se mají poukázati věřiteli do jeho bydliště, pak-li povaha neb účel právního jednání neurčuje, že se mají konati platy v místě bydliště dlužníkovy. Pohledávky proti eráru jsou takovými dluhy z ruky, neboť se dle platných administrativních předpisů vyplácejí na poukaz příslušného úřadu jen u příslušné výplatní pokladny proti předložení řádně kolkované kvitance. To se nestalo a bylo proto povolení a provedení exekuce proti vrchní správě státního velkostatku dle zákona nepřipustné. Avšak kdyby vymáhající věřitel byl také splnil všechny tyto náležitosti a erár přes to ještě odepřel zaplacení, nelze proti němu povolit exekuci, nýbrž zbývají vymáhajícímu věřiteli právní prostředky v řízení administrativním. Pakli dle dvorského dekretu ze dne 21. září 1798, čís. 434 sb. z. s., jenž byl v platnosti zachován čl. VII. uv. zák. k ex. ř., není přípustna exekuce reální na státní statky bez dřívějšího výsledku fisku, příčí se vedení exekuce i na jiné vlastnictví státu účelům státní správy a veřejným zájmům. V zákoně není sice výslovného ustanovení, že exekuce proti eráru je všeobecně nepřipustna, avšak plyne to

nepřímo též z předpisů §§ 15, 28, 251 a 296 ex. ř., neboť, pakli z ohledů veřejných obsahuje zákon jistá obmezující ustanovení ve prospěch jednotlivců, obcí neb ústavů, mohou tím méně veřejné státní zájmy vydány býti na pospas při exekčním vymáhání pohledávek proti eráru. Proto nelze použití ustanovení prvního dílu druhého oddělení exekčního řádu, týkajících se exekucí pro peněžité pohledávky, na ten případ, kdy nebyla věřiteli pohledávka vykonatelná proti eráru poukázána k výplatě ve lhůtě rozsudeční.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nemůže býti pochybnosti o tom, že velkostatek H., patřící nyní Československému státu, dlužno považovati za státní jmění po rozumu §§ 1 a 2 nařízení veškerého ministerstva ze dne 9. března 1898, čís. 41 ř. zák., k jehož soudnímu zastupování jest výlučně oprávněna finanční prokuratura. Bylo proto i exekční návrh nejen v tomto smyslu stylisovati (a nikoliv spokojiti se uvedeným návrhem proti vrchní správě tohoto velkostatku), nýbrž i povolení vymáhající firmou navrhované exekuce doručiti finanční prokuratuře, což se nestalo. Bylo-li tudíž povolení exekuce doručeno finanční prokuratuře dávno po výkonu této exekuce, není to na překážku tomu, by lhůta pro opravný prostředek nebyla počítána teprve od tohoto doručení, jelikož teprve doručením dozvěděl se jedině oprávněný právní zástupce o krocích vymáhajícího věřitele. Rekurs finanční prokuratury byl tudíž podán včas a neprávem vytýká stěžovatelka, že rekursní soud zaměňuje oprávnění zastupovati s ustanoveními o způsobilosti k právním jednáním a o nutnosti zákonného zastupování. Ovšem nelze sdíleti názor rekursního soudu, že vzhledem na § 18 odstavec pátý cit. nařízení vešk. min. měla býti exekuce vedena — byla-li vůbec přípustná — pouze proti finanční prokuratuře jako straně povinné. Vždyť tím, že má finanční prokuratura zaplatiti zvítězivšímu protivníku z výdajové pokladny útraty sporu, o něž jde i v této věci, nestává se stranou, a musil by tedy návrh zníti vždy proti eráru, jako vlastníku zmíněného velkostatku, k ruce finanční prokuratury. Bylo by pak ovšem věcí soudu, aby tuto exekuci vykonal dle předpisů exekčního řádu a netřeba se proto vývody dovolací stížnosti, pokud se týkají §u 253 ex. ř. vůbec zabývatí. Avšak netřeba se zabývatí ani vývody, z nichž vymáhající věřitelka chce dovoditi, že napadené usnesení není správné ani po věcné stránce, neboť nejsou s to, aby správné odůvodnění rekursního soudu v tomto směru vyvrátily, a poukazuje se proto na toto odůvodnění, jež jest s rozhodnutími čís. sb. 568 a 1294 v souladu.

Čís. 4534.

Změnil-li kupitel žalobu o dodání zboží v žalobu o interese, není procesuální závady (§ 235 odstavec čtvrtý c. ř. s.), by nebylo jednání o změněné žalobní žádosti. Tato stane se jediným předmětem jednání a